

Dr. Tamar Marvin @tamar_marvin Mon Feb 28 05:36:25 +0000 2022

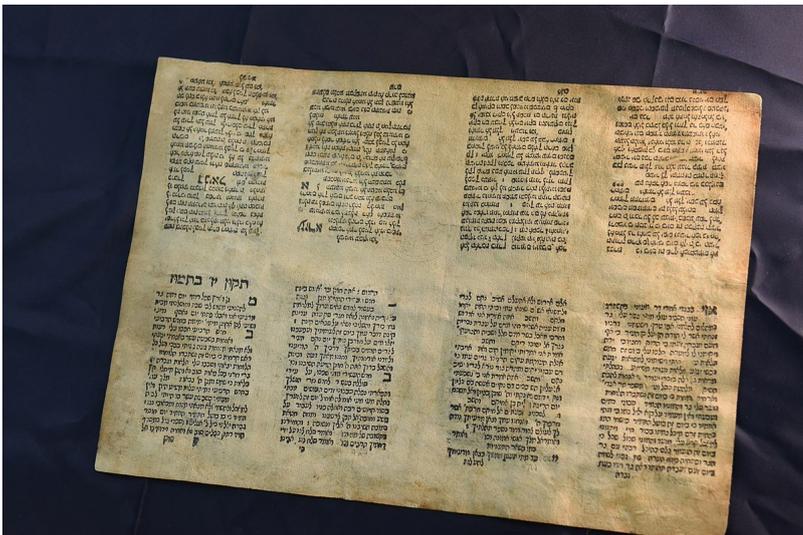
This week I'm doing a special What If episode of obscure rabbis you need to meet.

It goes like this:

WHAT IF the very first words published in the Western world with moveable type were printed by a Jew in Hebrew?

His name was Davin de Caderousse.

Well, maybe. <https://t.co/NQO5WUAOD9>

You know this guy? Who invents this thing?

Got him the title of "Man of the Millennium." According to A&E anyway, which ranks Elvis over Kant, Elizabeth I & Faraday, so grain of salt (to say the least).

<https://t.co/Vkqb5NPmCm>

Yup, Gutenberg.

But have you met Procop Waldvogel? <https://t.co/s4XOWTN2H8>

So here's how this goes down.

Obviously great inventions, influential people, life-changing ideas don't emerge out of a vacuum. Moveable type being no exception.

Historians' heads tend to explode when people start talking about "the first" anything for a very particular reason. That reason is, define your criteria and also please explain HOW YOU KNOW THAT. Oh, it's complicated? WHO KNEW. Wait, it's us, we knew. There is no first. It's a false construct.

Ahem.

So, like, before the first Bible popped off Gutenberg's press, lots of stuff was happening.

For one thing, there were a plethora of small incremental inventions and refinements of techniques (for example, in metalworking) that Gutenberg tinkered with for years (as a raucous lawsuit from 1439 indicates).

Others tinkered, too.

One of them was a silversmith from Prague

In 1444, the silversmith, Procopius, set up shop in Avignon. We know this because in 1890, a priest & art historian, PH Requin, published 23 notarized documents he found in an archive in Provence.

Available here: <https://t.co/r2HuDcdY9d>

In this archive: <https://t.co/8W2YhQbAxC>

The 23 documents told a remarkable story.

(Published by Requin the following year as *Origines de l'imprimerie en France*, here: <https://t.co/5rVfYKB4is>)

On July 4th, Procopius agreed to make alphabetic "forms" for an associate. What these "forms" were is not entirely clear. He also took on apprentices to whom he taught "the knowledge and practice of [artificial] writing," including one Davin (aka David) de Caderousse, a Jew.

Some two years later, on 10 March 1446, Procopius agreed to make 27 Hebrew alphabetic forms for de Catarousse in fine iron. <https://t.co/fwBTFud0ZB>

Pacta et convenciones pro magistro Procopio Valdfoghel, de civitate Pragensi, aurifabro, ex una, et Davino de Cadarossia, judeo, de Avinione.

Anno qua supra [1446] et die x mensis Marcii, dicte partes gratis per se et suos, etc., de et super pactis et convencionibus infrascriptis amicaliter vicissim et ad invicem convenerunt ut sequitur :

In primis idem Procopius promisit et convenit eidem judeo presenti, etc., ipsi judeo facere et factas reddere et restituere viginti septem litteras ebreaycas formatas, sisas in ferro bene et debite juxta scienciam et praticam scribendi, sunt duo anni elapsi, ipsi judeo per dictum Procopium ostensam et doctam, ut dixit, unacum ingeniis de fuste, de stagno et de ferro; et hoc hinc per totam ebdomadam proxime futuram.

Et dictus judeus promisit et convenit eundem Procopium docere et instruere bene, fideliter et perfecte tingere in granis scarlate et de rubeo et de brasilho et de nigro, videlicet in pannis in sirico, tella, filis et cotone, et in hiis premissis eundem docere perfectam teoricam et praticam expensis suis ipsius Procopii ad dictum cujuslibet in dicta arte artificis et magistri; et nihilominus dare eidem receptam veram ad tingendum in persico et viridi sine igne.

Item de pacto quod idem judeus solvet stagnum et fustes artificiorum sive ingeniorum scripture ebrayce.

Item ulterius promisit eidem judeo dare decem florenos monete Avinionis per totam hebdomadam proxime futuram, et restituere sibi certa pignora sive utensilia, que ipse judeus habet in pignore a dicto Procopio supra dictos decem florenos, franca de quibuscumque usuris, interesse et distributionibus.

Item de pacto, idem judeus nunquam, quamdiu dictus Procopius morabitur in presenti civitate et partibus ipsius ac aliquibus aliis in quibus dictus Procopius morari contingerit neque circumvicinis, alicui mundi dicere, notificare nec quovismodo revelare per se nec per alium ullo modo, presentem scientiam in theorica nec pratiqua et nulli mundi eam docebit neque revelabit eam fuisse ostensam per quemvis.

Promittentes, etc. Sub refectione, etc. Pro quibus, etc.

Actum Avinione, in domo hereditaria Bartholomei Rancurelli de Avinione quondam saralherii superius, testibus presentibus, Johanne Martini, factore ferrorum alenarum, Trecensis, et Girardino Ferrose, sarralherio, diocesi Treverensis, habitatoribus Avinionis, et me Jacobo de Brieude notario.

(Origine : Étude de Me Giraudy, notaire à Avignon. Protocole de J. de Brieude, année 1446, folio 34.)

In exchange, de Caderousse, a dyer, promised to instruct Procopius in the arts of dyeing (possibly related to making ink). He also pledged not to reveal the secret of his master's artificial writing.

Procopius seems to have fulfilled his commitment. De Caderousse did not.

As a result de Caderousse was ordered to return the Hebrew letters to Procopius

According to Cecil Roth, he never managed to print anything.

According to Febvre & Martin, none of the documents are technical enough to indicate that what Procopius had fashioned was moveable type <https://t.co/98iWech3AM>

Quittacio pro Procopio de Bragançis, argenterio, diocesis Praguensis, et Davino de Cadarossio, judeo, de Avinione.

Anno quo supra [1446] et die xxvi mensis Aprilis, dictus Procopius quantum per se et suos, etc., confessus fuit et publice recognovit dicto Davino presenti, etc.; se ab eodem judeo habuisse et realiter recepisse, juxta per eum nuper promissa x mensis Marcii, videlicet omnia et singula pignora sua per eum penes dictum judeum impignorata, excepto uno mantello et quadringinta octo litteris gravatis in ferro.

Et vice versa dictus judeus quantum per se et suos, etc., confessus fuit habuisse et realiter recepisse a dicto Procopio presente, etc., videlicet omnia artificia, ingenia et instrumenta ad scribendum artificialiter in litera latina, juxta per eum dicto judeo promissa supra, videlicet die x Marcii proxime preteriti, de quibus fuerunt contenti, etc.

Et cum idem judeus prefatum Procopium non docuerit tinctures et tingere in modum et formam in predesignata nota contentos, hinc est quod dictus judeus quantum per se et suos promisit et convenit eundem Procopium presentem in teorica et pratica docere bene et perfecte tingere et alia adimplere contenta in dicta nota scripta per me inter eos x Marcii, necnon ipse Davinus cum ejus auctoritate et licencia ibidem presentis et concessoris (?) promiserant nemini dictam artem artificialiter scribendi ullo modo in partibus presentibus nec aliis in quibus ipsum Procopium adesse contingerit per xxx leucas prope.

Promittentes nihil fecisse, etc., nec facere, etc., ac premissa omnia et singula in dicto instrumento alio scripto ut supra per me dicta die x, sub pena centum scutorum tociens aplicanda quociens venient contra et quilibet eorum veniet contra.

Et sub obligacione, etc.

Actum Avinione, in domo hereditaria Bartholomei Rancurelli condam serrallerii, superius aula, testibus presentibus Johanne Martini, factore alenarum, Trecentis diocesis, habitatore Avinionis, et me Jacobo de Briuede notario.

(Origine : Ibid., folio 54.)

But then, guess what turned up as bookbinding?

Well, the leaves are privately held so we have to go with the handful of scholars who examined them.

Their verdict: these piyyutim in Rashi script were printed in Avignon c 1446.

Read press here: <https://t.co/X3UEDOMFZ2> <https://t.co/4AQQVtKsxc>

פיוטים בעברית, מבית הדפוס הראשון

"אבינו מלכנו חותמנו בספר חיים טובים" - בכתב רש"י, על דפים שהודפסו ב-1444, יותר מעשור לפני שאבי "מהפכת הדפוס" ויהוא גוטנברג הדפיס את הספר הראשון בעולם • שני הדפים הללו נתגלו על ידי אברך בתוך כריכה של ספר עתיק - ושניים כעת מיליוני שקלים

אחד העמודים שהודפסו ב-1444

ימעת ארליך

שני הדפים, שנראו בו לקוחים מספר מלוחות יהודי ונמצאו בתוך כריכה של ספר עתיק בספריא, הישנים ממצאים היסטוריים הדפים על עולם הדפוס - שכן הם ככל הנראה עותק נדירה לפעולתו של אחד מבתי הדפוס הראשונים בעולם המערבי.

הדפים נמצאו על ידי אברך חרדי, סוחר בספרים עתיקים, שרכש את הספר ברומניה והביאו ארצה לפני כארבע שנים. הוא פירק את כריכת הספר כפי שכתבו את שני הדפים שבהם קטעו סלחות פיוטים מודפסים בכתב רש"י - כה למשל, ניתן לזהות את המילים "אבינו מלכנו חותמנו בספר חיים טובים", מהסלחות לראש השנה - וספר אותם לבדיקת הספרן והביבליוגרף יצחק יודלוב מהספרייה הלאומית. יודלוב היה מנהל מפעל הביבליוגרפיה העברית, הוא פורסם ספרים ומאמרים רבים וחשב למומחה בין-לאומי לספרים עתיקים בעברית - והוא היה זה שקבע כי הדפים הללו הם ככל הנראה תוצר של בית הדפוס הראשון בעולם המערבי, שפעל עוד לפני בית הדפוס של ויהוא גוטנברג.

בית הדפוס של גוטנברג בעיר מיינץ שבגרמניה נחשב כיום למפורסם וליחשוב ביותר בהיסטוריה של הדפוס, שכן החלה ב-23 בפברואר 1455 הדפסתו של "תנ"ך גוטנברג" - המהדורה המודפסת הראשונה של התנ"ך והברית החדשה, שנחשבת ל"ספר המודפס הראשון בעולם" ולמבשרת של מהפכת הדפוס. אלא ששני הדפים שמצא האברך לקוחים מבית דפוס שפעל 11 שנה קודם לכן, בעיר אביניון שבדרום צרפת.

אביניון הייתה בראשית המאה ה-15 מרכז לייצור קלף, שעליו נכתבו הספרים שנקראו למהפכת הדפוס, בית למעתיקים - מי שבנו ירחם ייצרו עותקים שונים לספרים. בשנת 1444 הגיע לעיר פרוקופ האלפרנט, ועל פי 12 תעודות שונות הנמצאות בארכיון המוניטין הוא חתם בה בית דפוס. אחר משותפיו היה יהודי בשם דרין (נכראה ווד) קאריום, שהיה בעל בית מלאכה מכני לריוו וביצוע כריכה. השניים החליטו לשתף פעולה, ולהכריז ב-23 בדצמבר על קאריום כביצוע כריכה.

המסופר לשבת

הכתבה המלאה ביום ו'

In contrast, Gutenberg seems to have gotten cranking (printing smaller pieces before the Vulgate) in the early 1450s.

But does this mean anything?

De Caderousse subsequently disappears from the historical record.

So could he really be "the first"? Does it even matter?

This What If exercise, I'd suggest, matters in two big ways.

First, it matters to human history. Not the fact that facts can be slippery & sometimes we get things wrong. Rather, that celebrity is always reductionist. There is always more to the story. Knowledge is collaborative

Second, de Caderousse's lost printing matters to Jewish history. Like all incunabula, it whispers to us what is important. Here's your chance to print the very first words in Hebrew. What do you choose? Avinu Malkeinu.

Maybe.

But first, twelfth, doesn't matter.

Sometime very early in the history of mechanical type in the West, a Jew swore secrecy and procured precious metal letters (or perhaps a plate) and set them painstakingly to paper.

And the words he chose are ancient, stirring, filled with hope and longing. Unforgettable.

Addendum: I meant this only as a speculative exercise highlighting the indeterminacy of world-changing moments & the inherently complex and collaborative way they happen. There's a good reason we have double-blind peer review, and the discovered leaves have NOT been subject to it

In addition, researchers would need to examine the archival materials transcribed by Requin (either the originals or good reproductions of them). There are lots of open questions and none of the claims about printing in Avignon in the 1440s should be accepted as conclusive.